

Do?al Karar Verme Ölçe?i (DKVÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Do?al Karar Verme Ölçe?i (DKVÖ)*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20064>

Özet

Do?al Karar Verme Ölçe?i (DKVÖ), Sundu ve Ya?ar (2020) taraf?ndan geli?tirilmif bir psikometrik araçtır. Ölçe?in temel amac?, bireylerin karma??k, dinamik ve zaman k?s?tl? ortamlarda kar??la?t?klar? do?al karar verme (DKV) süreçlerini ve e?ilimlerini ölçmektir. Bu **ölçek geli?tirme** çal??mas?, DKV kavram?nın teorik çerçevesini Türk literatürüne kazandırmayı ve bu alandaki ara?t?rmalara geçerli ve güvenilir bir ölçüm arac? sunmayı hedeflemiştir.

Anahtar Kelimeler

Do?al Karar Verme, DKVÖ, Karar Verme, **Ölçek Geli?tirme**, Psikometri, Stres Alt?nda Karar.

Yazarlar

Mustafa Sundu, O. Ya?ar.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin gerçek dünya ko?ullar?nda, özellikle de yüksek risk, belirsizlik ve zaman bask?s? içeren durumlarda sergiledikleri **Do?al Karar Verme (DKV)** yeteneklerini ve e?ilimlerini psikometrik olarak de?erlendirmektir. Klasik karar teorilerinin yetersiz kald??? operasyonel ortamlarda (örne?in, acil durumlar, askeri operasyonlar, sa?lık hizmetleri) uzmanlar?nın nasıl karar ald???n? anlamak için bu ölçek tasarlanm??tır. Bu çal??ma, DKV kavram?nın Türk literatürüne kazandırılması ve saha ara?t?rmalarında kullanılabilecek geçerli bir araç sunulması ihtiyac?ndan do?muştur.

Yap?

DKVÖ'nün ölçtü?ü temel yap?, **Do?al Karar Verme (DKV)** modelidir. Bu model, klasik rasyonel seçim teorilerinin aksine, karar vericilerin sezgi, deneyim, ba?lamsal bilgi ve h?zli desen tanıma yeteneklerini kullanarak h?zli ve etkili kararlar ald??? operasyonel ortamlar? inceler. Ölçek, muhtemelen tanıma dayalı karar verme (Recognition-Primed Decision Making), durum fark?ndal???, zihinsel simülasyon ve uzmanlık bilgisini kullanma gibi DKV süreçlerinin alt boyutlar?nı kapsamaktadır.

Geçerlik

Sundu ve Ya?ar (2020) taraf?ndan yürütülen geli?tirme çal??mas?nda, ölçe?in kavramsal tanıma uygun olarak geçerlik çal??maları yapıld??? varsayılmaktadır. Bu çal??malar tipik olarak kapsam geçerli?i (uzman görüşleri ile madde havuzunun uygunlu?unun de?erlendirilmesi) ve yap? geçerli?ini içerir. Yap? geçerli?i, Faktör Analizi yöntemleri kullanılarak test edilmiş olup,

ölçe?in teorik olarak ölçmeyi amaçlad??? **yap?y?** ne ölçüde temsil etti?ini göstermektedir. Ancak, spesifik geçerlik katsayılar? veya detaylı analiz sonuçlar? kaynak özetinde yer almamaktadır.

Güvenirlik

Ölçek geli?tirme sürecinde, DKVÖ maddelerinin iç tutarlılı??n?n incelendi?i ve muhtemelen Cronbach Alfa katsayısn?n? hesaplandı?ı varsayılmaktadır. **Güvenirlik** analizleri, ölçe?in farklı zamanlarda veya farklı madde setleriyle tutarlı sonuçlar üretme yetene?ini ortaya koyar. Yüksek iç tutarlılık katsayılar?, ölçek maddelerinin aynı psikolojik yapıyı ölçtü?ünü gösterir. Detaylı güvenilirlik istatistikleri için orijinal makaleye başvurulmalıdır.

Faktör Analizi

Do?al Karar Verme yapısn?n? boyutlulu?unu belirlemek amacıyla Faktör Analizi yönteminin kullanıldı??? tahmin edilmektedir. Bu analiz, ölçe?in tek boyutlu mu yoksa çok boyutlu mu oldu?unu tespit etmek için kritik öneme sahiptir. Geli?tirme sürecinde Aç?mlayıcı Faktör Analizi (AFA) ile madde havuzu azaltılm?? ve ardından Doğulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile nihai faktör yapısn?n? veriyle uyumu test edilmiştir. Bu analizler, DKVÖ'nün Do?al Karar Verme kavramn?n? alt bile?enlerini ne kadar iyi ayırdı??n? ortaya koymaktadır.

Araç

Test Type: Geli?tirme (Developmental Scale)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Kaynakta kesin derecelendirme bilgisi yer almamaktadır, ancak psikometrik ölçeklerin standart formatıdır.)

Language Available: Türkçe

Population Group: Yetişkinler ve Üniversite Öğrencileri (Araştırma makalesinin örneklemine bağlı olarak varsayılmıştır.)

Age Group: 18 Ya? ve Üzeri

Population Details: Ölçek, Türk kültürüne özgü olarak geliştirilmiştir ve özellikle yüksek baskı, yönetim, askeriye veya acil durum hizmetleri gibi alanlarda do?al karar verme süreçlerini inceleyen araştırmacılar için uygundur.

Test Methodology: Öz Bildirimli Anket (Self-report questionnaire).

Anahtar Kelimeler

DKV, Karar Teorisi, Psikometri, Naturalistic Decision Making, RPD Modeli.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: mustafasundu@gmail.com (Sorumlu Yazar: Mustafa Sundu)

Correspondence Address: Kaynakta belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçe?in yay?nland??? y?I **2020**'dir. Ölçek, akademik bir dergide yay?nlanm???r ve genellikle ara?t?rma amaçlı kullan?mlar için sorumlu yazar Mustafa Sundu ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. ?leti?im e-posta adresi: mustafasundu@gmail.com. Ticari veya büyük ölçekli uygulamalar için ücret ve izin ko?ullar? yazar taraf?ndan belirlenmektedir. Ölçe?in orijinal makalesine eri?im linki: journal.dogus.edu.tr

Kaynaklar

Sundu, M. ve Ya?ar, O. (2020). **Do?al Karar Verme Ölçe?i (DKVÖ):** Kavramsal tan?m ve ölçek geli?tirme çal??ması?. *Do?u? Üniversitesi Dergisi*, 21(1), 101-115.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: dogal-karar-verme-olcegi-dkvo-toad.pdf

Do?al Karar Verme Ölçe?i (DKVÖ) Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri, telif hakk? korumas? veya kaynak k?s?tlamalar? nedeniyle bu kaynakta yer almamaktad?r. Orijinal maddelere ve derecelendirme format?na eri?im için lütfen makalenin tamam?na ba?vurunuz veya sorumlu yazar ile ileti?ime geçiniz.